

TV - laten bekeuren? De bagger storten op de stoep van het stadhuis? Een collecte houden om die arme gemeente te subsidiëren? Voor de vijftiende keer (!) ambtenaar X bellen? Heeft u nog een idee? Na het baggeren kan op het te herstellen speelveld leuk die grote Amerikaanse bronzen haas spelen. Die toch te groots voor het Neude.

Plannen voor Maarschalkerweerd

Ten oosten van het FC Utrecht Stadion aan de Laan van Maarschalkerweerd staat nu nog de op te heffen stadskwekerij. Diverse gegadigden hebben ideeën aangedragen die passen bij dit gebied dat een "groene bestemming" kan krijgen. In ons vorige bulletin suggereerden we dat de gemeente (Ontwikkelingsbedrijf Utrecht) het terrein wellicht zou verpatsen voor een commerciële bestemming. Het wijkbureau Oost en het Ontwikkelingsbedrijf hebben ons laten weten dat zij boos zijn over die suggestie: het is niet waar. Gelukkig maar, dan was het deze keer slechts een gerucht. Bij dezen weet u dat dan.

Maar wat gaat er nu in dit gebied gebeuren. Ondanks politieke beloften van alle collegepartijen is nog steeds geen startbudget beschikbaar gesteld voor de invulling van de ontwikkeling van dit gebied. Op het terrein van de stadskwekerij komen wellicht activiteiten in de ecologische sfeer (kweek van groente en fruit of educatieve projecten. Wij hebben er al jaren voor gepleit om de strook langs de Kromme Rijn te bebossen. Een van de mogelijkheden is het laten vernieuwen en selectief bebossen van een over korte tijd op te heffen sportveld in de hoek van de A27 en de Kromme Rijn (tegenover restaurant het Oude Tolhuijs). Zou het in te passen zijn in de gemeentebegroting 1999? Dat kost bijna niets.

Herinplant populieren hoek Archimedeslaan/Biltsestraatweg

In het oostelijk deel van park Bloeyendael – nabij de A27 – zijn op aandrang van enkele bewoners de slecht onderhouden populieren gekapt. Dit tot verdriet van vele andere bewoners. De herinplant met nieuwe zwarte populieren is gereed en ook zijn er – om het kale geheel wat op te fleuren – door de Stichting Bloeyendael bloembollen gepoot.

Vrijwilligers gezocht voor werk in park Bloeyendael

Voor de werkzaamheden in het park zoals het slepen van snoeihout (februari), het hooien (juli en september) en het beheer van de graanakker in het park (augustus/september) kunnen we nog nieuwe vrijwilligers gebruiken. Wilt u (weer) meedoen of kunt u anderen daartoe stimuleren: bel met ons secretariaat (mw. N. de Groen), tel. 254 41 66

Stichting Bloeyendael

Postbus 85017, 3508 AA

28

Tel. 030 - 254 41 66 Postl

Nora de Groen

A. van Dalsum

3534 HD Utrecht

Slecht jaar voor de Stichting Bloeyendael

Het jaar 1998 is een slecht jaar geweest voor de Stichting Bloeyendael. Allereerst vertoonde de natuur dit jaar allerlei rare kuren. Het was te koud of te nat of te droog. Het hooien heeft er zeer onder geleden, omdat een deel van het terrein door de waterstand niet gemaaid is. Het afhaken van de graan akker is aanvankelijk uitgesteld vanwege de regen en het inzaaien met winterrogge voor het jaar 1999 is tot twee maal toe uitgesteld. Het was te nat om de grond te eggen en dat was nodig om wortelonkruiden als ridderzuring te verwijderen. Nadien viel de vorst in. Waarschijnlijk zal nu in het voorjaar gerst ingezaaid worden.

Aanvankelijk dreigde de herbouw van de blokhuut in het park te stagneren vanwege geldgebrek. Vervolgens bleek dat probleem dankzij diverse sponsors en toegezegde hulp in natura overwinbaar. Nadien was een zgn. artikel 19-procedure volgens art. 19 van de Wet Ruimtelijke ordening noodzakelijk. Dit in afwijking van eerder met de gemeente gemaakte afspraken. Daardoor is de geplande start van de bouw opgeschoven tot begin 1999. Eind december 1998 wordt de bouwvergunning verwacht. Ook kostte de opstelling van het bestek de architect veel meer moeite dan gedacht als gevolg van de materiaalkeuze (vandalismebestendig stalen karkas). Begin 1999 hoort u er meer over en hopelijk start de bouw spoedig.

Vervolgens dreigden bij de aanleg van de HOV-baan van de Berekuil richting Uithof grootscheepse bomenkapacties langs de Waterlinieweg. Door toeval is ontdekt dat bij de aanvraag voor een kapvergunning de gemeente ook van plan was om de totale tankwal langs de Waterlinieweg – op drie bomen na - geheel van bomen te ontdoen. Dit bleek uit

Het bestuur van de Stichting Bloeyendael wenst u allen een voorspoedig 1999 toe met veel aandacht en respect voor de schaarse natuur in de stad!

INFORMATIEBULLETIN 1998/NR. 2

DECEMBER 1998

een niet ter inzage gelegde "detailkaart". Na een felle campagne waarbij we hebben samengewerkt met de Stichting HOV Utrecht is dit deel van het HOV-plan weer van tafel geveegd. Toch zullen er wellicht wat meer bomen sneuvelen in de voet van de tankwal dan ons eerst in de raadscommissie was beloofd, omdat de Waterlinieweg qua profiel niet helemaal breed genoeg is voor de HOV-baan. (Ziet u het voor U, deze verkeersallee in het groen?).

De voorgaande kwesties hebben ons veel tijd en energie gekost. Onze ambivalente relatie met de gemeente bleek weer eens terecht. Met sommigen kun je goed afspraken maken, maar anderen moet je permanent op hun woorden en daden controleren! Andere plannen van de Stichting Bloeyendael zijn daardoor in het gedrang gekomen. Volgend jaar beter zullen we maar zeggen!

Bestuurslid stopt er mee

Na jarenlang trouwe dienst (vanaf de oprichting) heeft ons bestuurslid Coen van Kasteel helaas moeten bedanken als lid van ons stichtingsbestuur. Zijn gezondheid maakte het hem niet mogelijk nog langer betrokken te zijn bij het bestuurswerk. Wij danken hem voor zijn inzet en wensen hem – na een recente operatie – een goed herstel toe.

Nestkasteninspectie afgerond

In de maanden september/oktober zijn de nestkasten weer geïnspecteerd en schoongemaakt. Door de inzet van onze vrijwilliger Pieter Groenendijk en ons bestuurslid Theo de Ronde is dit smerige, niet ongevaarlijke werk weer geklaard. In 1999 moeten – net als in 1998 – de nodige nestkasten worden gerepareerd en vervangen. Pieter Groenendijk heeft zich ook daarvoor zeer ingezet. Heel hartelijk dank!

Van de 48 nestkasten zijn er 42 bebroed, 6 niet bebroed en vier kasten zijn verloren gegaan. Met name bij de 18 pimpelmeeskasten valt de score tegen: 2 niet bebroed en 7 kasten met een geheel of gedeeltelijk mislukt legsel. Verstoringen in het park (fietsers, brommers, loslopende honden) zijn er debet aan. De koolmees was de grootste klant met de pimpelmees als goede tweede. Een duif woonde in de uilenkast en de tortelduif in een koolmezenkast nadat een specht de opening had vergroot. Ook heeft een winterkoninkje met succes in een nestkastje (!) gebroed. Meestal prefereert de winterkoning een heg of takkenwal.

Nieuw hoofd plantsoenenpost Stadsbeheer aan Prinsesselaan

In ons vorige bulletin deelden we mee dat de wijkopzichter Piet van Kats Utrecht-Oost heeft vertrokken om in Leidsche Rijn te gaan werken. Zijn opvolger is Dick van Doorn, die voordien actief was in het groenbeheer in Overvecht. Vanaf medio dit jaar is de goede samenwerking met zijn voorganger tot ons genoegen voortgezet. Wij wensen hem een succesvolle en plezierige werkkring in Utrecht-Oost met veel "groene inzet".

HOV-busbaan dreigde tankwal om te ploegen

In ons vorige nummer schreven we dat wij bezwaar hadden aangetekend bij het College van B en W tegen een kapvergunning voor de aanleg van de HOV-busroute door de Binnenstad naar de Uithof. Die kapvergunning was verleend "voor zover kappen een relatie heeft met het verleggen van kabels en leidingen". Die formule biedt weinig rechtszekerheid. Midden in de zomervakantie was een hoorzitting van de gemeentelijke bezwarencommissie (het was de enige zaak; kennelijk urgent!). Diezelfde week diende een kort geding van de Stichting HOV tegen de gemeente over de kapvergunning. De President van de rechtbank achtte de afgegeven kapvergunning ondeugdelijk en de gemeente moest bakzeil halen.

Na hun vakantie zijn de gemeenteambtenaren van de dienst Stadsbeheer weer hard aan het werk gegaan en is een nieuwe kapvergunningsaanvraag in elkaar gefabriceerd. Gezien de kleinschaligheid van de bij de aanvraag horende tekening met rode en groene stippen was het gemeentelijk beleid moeilijk te doorgronden. Het leek meer op een kindertekening dan op "technisch tekenen". Na interventie bij wethouder van Zanen van Stadsbeheer was de directeur van de dienst Stadsbeheer ons rap ter wille door meer gedetailleerd kaartmateriaal ter beschikking te stellen. Daaruit bleek dat de begroeiing van de tankwal was gedefinieerd als "bosplantsoen" dat geheel diende te sneuvelen.

De gemeente wilde de tankwal terugrestaureren tot de kale verdedigingswal die het begin 1940 was. Met vrij uitzicht op de aanvliegende "Luftwaffe". Sindsdien is echter de stad tegen aanvallen uit het oosten beschermd door de aanleg van het VSB-gebouw, het provinciekantoor en andere kantoren en zelfs een natuurpark Bloeyendael. De kale tankwal was ook niet nodig om de Stichting Bloeyendael van achter de tankwal een vrij schootveld te bezorgen om bij een aanval uit het westen gemeenteambtenaren te beschieten. Zo zijn wij niet. Wij leggen ons wel neer bij democratisch genomen besluiten.

Zo niet de gemeente Utrecht. In 1997 was ons één en andermaal in de raadscommissie voor Verkeer met "raadsbrede steun" door wethouder v.d. Steenhoven bezworen dat de tankwal ongemoeid zou worden gelaten. Het 3,5 meter brede HOV-fietspad zou keurig naast de tankwal worden aangelegd. De ecologisch waardevolle begroeiing van de tankwal is van belang voor vogels en schermt het park visueel en qua geluid af van het verkeer. Onbekende gemeenteambtenaren hebben echter getracht – zonder de wethouders Kernkamp en Van Zanen daar expliciet op te wijzen – via het College van B en W – met een niet ter inzage gelegde "bomenslooptekening" hun visie op stedenbouwkundige schoonheid er door te drukken.

Wij hebben het College van B en W gevraagd – met een beroep op de Wet Openbaarheid van Bestuur – om ons het materiaal te sturen, waarop deze besluitvorming is gebaseerd. Niks meer van gehoord natuurlijk (brief niet beantwoord). We hebben moeten dreigen met juridische maatregelen (Wij hebben dankzij uw donaties een fonds voor juridische acties). Maar "niemand" heeft het gedaan: er is zomaar per ongeluk en onbewust toe besloten om de tankwal kaal te slopen. En even zo gemakkelijk is na interventies bij VVD-wethouder Van Zanen van Stadsbeheer en de directeur Stadsbeheer van de kap van bomen en struiken op de tankwal afgezien. Er hoefde geen kapvergunning voor te worden aangepast. Je ruilt als ambtenaar gewoon een onderliggende aangepaste bestektekening in je bureaula even om en klaar is Jos!

Zilveren Schaats

Deze zomer is een begin gemaakt met het ecologisch beheer van het terrein van de Zilveren Schaats tussen de Frederik Hendrikstraat en de Waterlinieweg. Het gras is gemaaid en het maaisel is afgevoerd. Via selectief beheer met schapen en één maal per jaar maaien wordt getracht verschraling te bevorderen. Dat leidt dan weer tot verrijking van de plantengroei. Met een fantastische inzet heeft de bewonersorganisatie van de Frederik Hendrikstraat tezamen met de dienst Stadsbeheer het hooi afgevoerd. Hulde voor die inzet, collega's!

Door de Stichting Ecologisch Advies is een beheerplan opgesteld. Het gebied bevat allerlei bijzondere (zeldzame) planten en paddestoelen. Door het houden van pony's dreigde vermesting en zijn allerlei bomen ernstig beschadigd en is bodemerosie opgetreden. Het beheerplan is opgesteld in opdracht van het wijkbureau Oost. Het wachten is nu op een gemeentelijk budget voor het jaarlijks onderhoud. Het gebied is onderdeel van een ecologische kernzone die de stad verbindt met de

natuur rondom de stad. In dat kader zijn ook in de gracht tussen de Prins Hendriklaan en Rijsweerd-Zuid de bembeschoeiingen vervangen door glooiende oevers (net als in de Kromme Rijn tussen Utrecht en Bunnik). Ook wordt nog een geluidsscherm aangelegd langs de Waterlinieweg aan de stadszijde (een oude toezegging).

Bomenkap nieuwe stijl

Sinds medio 1998 moet de gemeente ook voor het kappen van haar eigen bomen volgens de Algemene Politie Verordening een kapvergunning aanvragen. Dat betreft ook het kappen van struweel en uitgegroeide bosschages. Dat was de gemeente even "vergeten", want langs de Archimedeslaan zijn voor de HOV-busbak illegaal circa 60 bomen gekapt. Dit is nadien – na een interpellatie van "Leefbaar Utrecht" in de gemeenteraad – ook min of meer toegegeven. Vervolgens is een nieuwe truc bedacht. Toen de kantonrechter (tijdelijk) kappen verbod zijn enkele te kappen bomen zogenaamd "verplant" door ze met een hijskraan uit de grond te rukken en af te voeren naar de stadskwekerij in Maarschalkerweerd. Daar staan ze af te sterven, want een te verplanten boom moet voorbehandeld worden. Minstens één jaar voordien moeten rondom wortels worden doorgestoken, zodat via extra wortelgroei de wortelkluif meer wortels krijgt en de boom kan overleven. Verder is het niet gebruikelijk om volop in blad staande bomen te verplaatsen, want die hebben dagelijks een enorme massa water nodig. Daar valt niet tegen te begieten. Bij de Berekuil is op deze inferieure wijze een fraaie linde verplaatst en in de buurt "herplant". De overlevingskans is miniem. De kosten zijn wel gemaakt.

Wij maakten ons nog steeds zorgen over het tracé langs de Waterlinieweg (de tankwal). Zegt ambtenaar J. tegen ambtenaar H: "Je moet van die tankwal afblijven, anders wordt de Stichting Bloeyendael boos." In de raadscommissie voor Verkeer is toegezegd daar het groen te sparen. Antwoord van H.: "Dat kan niet J., want ik moet *mijn* kabels en leidingen kwijt." In het kader na het herstel van de communicatie tussen de burgers en het bestuur is besloten in het najaar van 1998 via een commissie van actievoerders en gemeentelijke deskundigen om boom voor boom na te gaan welke boom voor de aanleg van het HOV-tracé moet sneuvelen, welke boom mag blijven en waar wordt herplant.

In deze commissie zijn de Stichting HOV-Utrecht en de Stichting Bloeyendael vertegenwoordigd. Inmiddels is duidelijk dat de kabels en leidingen ook *tussen* het fietspad en de HOV-baan kunnen worden gelegd. In het nog lopende overleg is het wellicht nodig om iets meer te kappen dan ons lief is. Helaas moeten in de hoek bij de Berekuil heel

veel bomen worden gekapt i.v.m. de aan te leggen tunnel voor fietsers. Dit heeft te maken met de hellingshoek van het talud bij de bouw van een tunnel. Nabij de provincietuin kan wellicht iets meer worden gered dan de "bomenkappers" van de gemeente eerst voor ogen hadden.

Geheel in Utrechtse stijl wordt het fietspad langs de tankwal bovenop de warmwaterbuis van de stadsverwarming gelegd en in asfalt uitgevoerd. Dat laatste moest van de ENFB, omdat de fietsers anders te veel schokjes in hun bibs zouden krijgen als er tegels losliggen. Hopelijk gaat de warmwaterleiding niet lekken.

De juridische procedure van de Stichting HOV-Utrecht tegen het totale tracé is verloren. Met zgn. artikel 19-procedures Wet Ruimtelijke Ordening is – veel sneller dan de vervanging van de hut in Bloeyendael – de vergunning voor de aanleg van tunnels en wegen geregeld. Over het groen viel nog in de marge iets af te spreken. Toch dank daarvoor! Al zijn wij geschokt in onze beleving van de lokale democratie. U hoort nog van de afloop van deze affaire.

Ongeremd autoverkeer

Met name in het weekend zijn automobilisten nog wel eens de kluts kwijt als ze proberen Bloeyendael per auto te doorkruisen. Al enkele malen probeerde men bij nacht vanaf Rijnsweerd-Zuid de Archimedeslaan in Noordelijke richting af te rijden. In de bocht bij de blokhut zijn al diverse bomen gesneuveld en diverse malen zijn auto's bij nacht in de laagte achter de bocht beland. Misschien wordt het tijd voor een schrikhek! Ook de even verder aanwezige bussluis leidt tot kamikazegedrag. In de zomer probeerde een auto de bussluis te nemen, waarbij de bodem van de auto scheurde en de wagen plus de naast de weg staande boom finaal zijn verbrand.

Nog bonter maakte iemand het die "full speed" de A 28 van Zeist naar Utrecht afreed en bij de Waterlinieweg in plaats van links of rechts rechtdoor probeerde te rijden. De ongelukkige ramde het schrikhek en de geluidwering, doorkliefde de achterliggende bosjes, vloog over het fietserstunneltje van de Rembrandtkade heen en belandde dwars door het hek in het natuurgebied van de Zilveren Schaats. Vlak bij het revalidatiecentrum "De Hoogstraat" waar de chauffeur – met gebroken rug – is heen gevoerd. Drank (?) maakt meer kapot dan u denkt.

Hooiactiviteit

Deze zomer is er weer keihard gewerkt door vrijwilligers om het hooi uit het park te verwijderen. Allereerst gebeurde dit aan het begin van de zomervakantie op de zaterdagen 11 en 18 juli. Ook zijn net als vorig jaar drie hooiavonden in de tussenliggende week ingelast. Dit is bittere noodzaak, want door de vroege schoolvakanties is het moeilijker om vrijwilligers te krijgen voor de betreffende zaterdagen. Er komt neer op de schouders van minder mensen. Geluk bij ongeluk was dat het zo nat was geweest in het park dat in juli niet alle stukken konden worden gemaaid. Ook los daarvan was er minder hooi dan voorheen. Of dit door het wisselvallige weer komt of door het op verschraling gerichte beheer is niet duidelijk. Een hooiavond viel volkomen in het water en het hooiwerk op de zaterdagen geschiedde "tussen de buien door".

Op de zaterdagen 19 en 26 september is opnieuw gehooid. Ook toen zijn niet alle stukken gemaaid vanwege de gestage regenval. Met veel moeite is het gelukt het werk af te ronden. Het natte hooi was erg zwaar. Met het vrachtwagentje van de wijkpost Prinsesselaan van de gemeente ("de Kubota") is het hooi uit het park afgevoerd. Heel erg veel dank aan de ferme inzet van een groot aantal vrijwilligers. Tijdens het werk hebben we de blokhut – als schuilplaats en uitvalsbasis – enorm gemist. Volgend jaar hopen we op mooi hooiweer. En als u nog meer vrijwilligers kent: van harte welkom.

Baggerdepot wordt moe van het wachten

In het westelijk deel van het park ligt nu al weer enige jaren een door een aarden wal omheind baggerdepot te wachten op de start van de derde en laatste fase van de baggerwerkzaamheden in Bloeyendael. Het gaat om bagger uit het oostelijk deel, namelijk uit de dichtgeslibde vijver aan de kop van de Oostbroekselaan (bij de volkstuinten) en om een waterpartij tussen de Oostbroekselaan en de Rijnsweerdse wetering. De baggermonsters zijn al jaren terug genomen en de bagger kan zonder bezwaar gestort worden in het depot. Alleen overleg met de provincie en een klein zakje geld (enige tienduizenden guldens) zijn nog nodig. Bagger storten op eigen terrein in de buurt is relatief goedkoop.

De gemeente Utrecht heeft er een handje van om oude klussen niet af te maken. Liever pakt men het Griftpark aan (investeringen meer dan f 7 mln voor het park en jaarlijks meer dan f 700.000 exploitatielasten). Park Bloeyendael kost de gemeente jaarlijks nog geen f 75.000, mede dankzij de inzet van onze vrijwilligers. Wat moeten we nu doen? Zelf illegaal het baggeren aanvatten en ons – in aanwezigheid van radio en

